

## Täysistunto

**Maanantai 30.3.2020 klo 14.01—19.42**

### **10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi oikeusministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 2/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2020 vp

#### *Ensimmäinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 2/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

#### *Keskustelu*

18.39 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin yritän pitää lyhyen esittelypuheenvuoron tästä lakivaliokunnan mietinnöstä.

Toteaisin ensin, että tämä on tosiaan tullut helmikuun puolessavälissä vireille lakivaliokunnassa, joten käsittelimme sen loppuun asti. Tällä hetkellä me käsittelemme vain välttämättömiä esityksiä, ja oikeastaan tässä sanoisin, että esimerkiksi tänään tuo hallituksen esitys, jossa käsitellään sähköautojen latauspisteitä, on ehkä semmoinen, joka olisi voinut tältä päivältä jäädä, niin että käsitteisimme nyt vain välttämättömiä ja järkeviä lainsäädäntöjä.

Tämä hallituksen esitys on hallituksen esitys laeiksi oikeusministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevista säännöksistä. Kyse on Euroopan unionin tietosuoja-lainsäädännöstä johtuvista lakimuutoksista, joita joudutaan tekemään oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. EU:n tietosuojasääntelyä on uudistettu, ja tämä on edellyttänyt kansallisia täytäntöönpanotoimia. EU:n tietosuoja-asetusta täydentävä tietosuoja-laki ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin täytäntöönpanemiseksi annettu niin sanottu rikosasioiden tietosuoja-laki ovat jo aiemmin tulleet voimaan. Edellä mainittujen yleislakien lisäksi EU:n tietosuojasääntelyn täytäntöönpano edellyttää myös kansallisen henkilötietojen käsittelyä koskevan erityissääntelyn muuttamista vastaamaan EU:n uutta tietosuojasääntelyä.

Nyt käsillä oleva esitys sisältää muutosehdotukset 21 lakiin, joiden osalta oikeusministeriön hallinnonallalla on havaittu välittömiä muutostarpeita. Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi eräitä tarpeettomia yleislainsäädännön kanssa päällekkäisiä säännöksiä. Samalla tavoitteena on yhdenmukaistaa säilytettävien henkilötietojen käsittelyyn liittyviä erityissäännöksiä sekä selkiyttää niiden suhdetta sovellettaviin yleissäädöksiin. Eniten muutoksia esityksessä sisältyy ulosottoaaren ja turvallisuus selvityslain muuttamista koskeviin lakiehdotuksiin.

Nostan muutaman seikan esille lakivaliokunnan yksimielisestä mietinnöstä:

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2020 vp

Ulosottokaaren osalta esityksessä muun muassa varmistetaan nimenomaisella säännöksellä tietojen luovuttamisen jatkuminen suojelupoliisille sen toimialaan liittyvien rikosten ennaltaehkäisemiseksi, huomioiden, että suojelupoliisi ei enää ole siviilitiedustelua koskevan lainsäädännön voimaantulon jälkeen esitutkintaviranomainen. Esityksen käsittelyn yhteydessä on noussut esiin kysymys myös siitä, tulisiko ulosottokaarta muuttaa esitettyä laajemmin niin, että ulosottoviranomaisten oikeus antaa tietoja suojelupoliisille laajennettaisiin kattamaan toiminta, joka uhkaa kansallista turvallisuutta. Ministeriön esityksen mukaan ja asiantuntijakuulemisen perusteella valiokunta piti esityksessä ehdotettua toimintatapaa asianmukaisena ja katsoo, että on ihan oikein, että oikeusministeriö ensin huolellisesti valmistelee tällaisen lainsäädäntötarpeen ja tuo sen sitten eduskuntaan. Turvallisuukselvitysten osalta esityksessä täsmennetään turvallisuukselvityksiin sovellettavaksi tulevaa yleislakia.

Toinen merkittävä muutos liittyy ehdotettuun suojelupoliisiin ja Pääesikunnan yhteisrekisterinpitoa koskevaan pykälään. Suojelupoliisiin ja Pääesikunnan turvallisuukselvityksiin liittyvä henkilötietojen käsittelytarkoitus on sama, joten yhteisrekisterinpito on valiokunnan saaman selvityksen mukaan mahdollinen ja tarkoituksenmukainen.

Hallituksen esityksessä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitettyä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esityksessä ehdotettuja lakiehdotuksia muutamien huomioiden ja muutosesityksin.

Yksi muutos tuli yhdistyslakiin. Yhdistyslain 11 §:n 1 momentin mukaan yhdistyksen jäsenistä on pidettävä luetteloa. Luetteloon on merkittävä kunkin jäsenen täydellinen nimi ja kotipaikka. Yhdistyksen jäsenille on pyydettyäessä varattava tilaisuus tutustua edellä mainittuihin tietoihin. Esityksessä ehdotettiin rajoitusta tutustumisoikeuteen muiden kuin edellä tarkoitettujen tietojen osalta. Ehdotuksen mukaan, jos yhdistys kerää muita tietoja, ne voidaan luovuttaa yhdistyksen jäsenelle vain erityisestä syystä. Lakivaliokunta katsoo mietinnössään, että sanamuoto ”vain erityisestä syystä” on jossain määrin epämääräinen käytännön soveltamistilanteiden kannalta. Valiokunta onkin päättänyt yksimielisesti ehdottaa, että säännös muutetaan muotoon: ”Jäsenellä, joka osoittaa etunsa yhdistyksen jäsenenä sitä vaativan, on oikeus nähdä myös muu luetteloon merkitty tieto.” Eli tämä on muutosesitys.

Muut lakivaliokunnan muutosehdotukset ehdotettuihin lakeihin ovat lähinnä teknisiä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 2/2020 vp sisältyvien 1.-21. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.